

Sendt hjem til selvmordsbomber og kaos

Danmark og andre EU-lande deporterer afviste afghanske asylansøgere til Kabul, som er stemplet sikker. Men så enkelt et land er Afghanistan ikke, siger udstviste afghanere i byen. Blandt de hjemsendte er to brødre, som ellers aldrig har været i Afghanistan.

HJEMSENDELSE

NANNA MUUS STEFFENSEN, KABUL

Ali Reza Farhadi på 13 år sidder i en kælder i Kabul og er bange for at gå ud på gaden. Det turde han ellers godt i begyndelsen, efter at han blev udstvist til Afghanistan fra Norge med sin lillebror og forældre. Men få uger senere stod Ali Reza lige ved siden af en moské, da en selvmordsbomber fra Islamisk Stat angreb. Siden da har han været bange for at gå ud, derfor går han heller ikke i skole. »Jeg går ikke ud, og jeg har ikke lyst til at finde nogen venner her. Jeg er bange for folk fra Afghanistan«, siger Ali Reza Farhadi.

En dag i november var familien taget til moskeen for at markere en shiamuslimsk mærkedag. Der var fuldt af mennesker, og Ali Reza gik i forvejen. Han stod uden for moskeen, da en selvmordsbomber gik indenfor og dræbte mindst 30 personer. Forældrene stod lidt længere tilbage, men hans mor Fatima Sultan tabte tre år gamle Subhan på jorden midt i chokket. Der kom blod fra hans øre, fortæller drengenes far, Najib Farhadi.

Hvis man spørger de danske myndigheder, er Kabul tilstrækkelig sikker til, at Danmark kan sende afviste asylansøgere til byen. Så sent som i sidste uge blev 12 afghanere sendt fra Danmark til Kabul.

Deporterede afghanere siger, at Europa ikke forstår, hvilke farer der venter her.

Mange kæmper med at få fodfæste i Kabul. Uden familie eller netværk er det svært at finde et arbejde og et sted at bo. Samtidig er sikkerheden blevet dårligere, og volden er steget de senere år. Sidste år satte en tragisk rekord, når det handler om civile ofre for konflikt i landet: 11.418 personer blev ifølge FN såret eller dræbt.

Afghanere har i de senere år efter syrerne udgjort den største gruppe af flygtninge, som er kommet til Europa med båd. Næsten 180.000 afghanere søgte om asyl i et EU-land i 2015.

Skræmmende nyt på Facebook

I Norge spillede Ali Reza Farhadi på det lokale fodboldhold, gik i skole og lærte norsk. Nu sidder han krumrygget i det kælderlokale, hvor familien bor, og fortæller om vennerne og skoledagene i Norge.

Indimellem stryger han sin 3-årige lillebror Subhan over håret og niver ham i kinden, så han kommer til at grine. De to leger meget sammen, nu hvor de er hjemme hele dagen. 'I'm serious' står der på Subhans grå sweatshirt, og det er begge drenge.

Der står en taske af plastik fra Kirkens Korshær i hjørnet med de ting, familien nåede at pakke i Norge. Det er mest tøj til børnene og forskellige dokumenter: papirer fra det norske udlændingedirektorat og faren Najibs gamle id-kort. Og så et brev, som Ali Reza med hjælp fra sin onkel har skrevet på norsk til sine venner og sendt over Facebook. Nederst på papiret har han tegnet to bolde, fem venner, et hus og en bog.

Resten af indretningen i kælderrummet tilhører udlejeren. Nogle fleecetæpper ligger langs væggene, en reol med bøger og hæfter og et tv, som ikke er sat til. På væggen hænger et broderet billede af et hus ved en å i en idyllisk skov. Det kun-

BANGE. I Norge spillede 13-årige Ali Reza angriber på det lokale fodboldhold. I Kabul er han bange for at gå på gaden og holder sig til boldspil med sin 3-årige lillebror Subhan hjemme bag høje mure. Foto: Nanna Muus Steffensen

ne let ligne et sted i Norge. Til fodbold lærte Ali Reza hurtigt at råbe 'spil bolden' og 'mål'.

»Det var let at lære norsk, for jeg gik jo også i skole«, siger Ali Reza, som spillede i angrebet. Han har et par joggingbukser på med fodboldklubben FC Barcelonas logo.

Ali Reza, lillebror Subhan og deres mor Fatima er alle født i Iran, som huser en stor befolkning af afghanske flygtninge og migranter og har gjort det i årtier. De tre havde aldrig været i Afghanistan, for de blev udstvist hertil.

»I Norge så jeg på Facebook og i fjernsynet, at der var bomber og problemer her-

Hvis Kabul er så sikker, hvorfor kører politikerne og udlændingene så rundt i pansrede biler? Najib Farhadi, hjemsendt afghaner

Han løfter sin bror op og går ud i den lille gård, der er lukket inde bag høje mure, som de fleste huse er i Afghanistan. De to skyder en plastikbold frem tilbage mellem sig. Uden for murene løber to store drenge og spiller fodbold. Familien er flyttet fra sted til sted, siden de kom til Kabul. Her i udgangen af byen er de smalle jordveje smattede af sne og har samme brungrå farve som de nøgne mure af ler og høn. Oven på en stor bunke affald går en gammel mand og to geder og leder efter, hvad der måtte gemme sig.

Om natten har Ali Reza mareridt, og hans forældre har fået at vide af en afghansk læge, at drengen skal være i fuld-stændig trygge rammer. Det er, som om der sidder noget frygt inde i ham, siger Fatima. Hun har en blå hijab med guldfarvede blomster og en lang sort kjole på. Hendes mand er enig. Rejsen til Europa, udvisningen, selvmordsangrebet har plantet en frygt i deres dreng.

»Børnene har aldrig levet med den her slags farer og trussel på deres liv før«, siger Najib.

I Iran gik Ali Reza i det mindste i skole.

I hjembyen vil de have hævn

Najib Farhadi flygtede til Iran for 20 år siden, efter at hans far blev anklaget for drab af lokale i deres hjemby i Ghazni-regionen. Folk ville hævne sig på hele familien, fortæller Najib, og derfor forlod de Afghanistan og tog til Iran. Der fik Najib tilladelse til at arbejde i én bestemt region. Da han mange år senere ikke kunne finde arbejde i det område og derfor rejste til Teheran, blev det opdaget, og Najib blev udstvist til Afghanistan.

Hver gang han prøvede at komme tilbage til Iran, blev han deporteret. Til sidst så familien ikke andre muligheder end at rejse mod Europa. Rejsen indebar at tage de to drenge med bag i en lastbil gennem bjergene til Tyrkiet og i en overfyldt gummiåb til Grækenland.

»Vi gik igennem mange forfærdelige ting undervejs, men da vi kom til Norge, var jeg så glad på mine børns vegne. Det vigtigste er, at de er i sikkerhed«, siger Fatima.

Familien fik afslag på asyl i Norge efter godt et år. En tidlig morgen, mens det stadig var mørkt, stod en gruppe betjente pludselig på familiens værelse.

»De fortalte os ingenting, ikke engang hvor de tog os hen«, siger Fatima.

»Jeg var helt fortabt, jeg tog bare en plastikpose og puttede noget tøj i. Jeg glemte alt vores vintertøj, fordi de ikke gav os tid

ALENE. Atiqullah Akbari er blevet udstvist fra Tyskland til Kabul. Her kender han ingen. Foto: Nanna Muus Steffensen

til at pakke«, fortæller Fatima, som ikke forstår, hvorfor børnene ikke kunne få asyl.

»Hvad har min yngste søn gjort, siden de deporterede ham hertil?«.

»Hvorfor hader de os så meget?«.

Myndighederne mente ikke, at blodfejden, som begyndte for 20 år siden, stadig er en trussel for familien, fortæller Najib. Men for ham viser det bare, at nordmændene ikke forstår Afghanistan. Det er et land, hvor tradition og familie vejer tungt.

»Selv om 100 år vil de have had i deres hjerter, hvis de ikke har fået hævn«, siger Najib. Det er derfor, han og familien er flyttet flere gange og forsøger at leve under jorden.

Han forstår ikke, at Norge, Danmark og andre europæiske lande vurderer, at man kan leve i sikkerhed i Kabul.

»Hvis Kabul er så sikker, hvorfor kører politikerne og udlændingene så rundt i pansrede biler?«, spørger Najib.

Et selvmordsangreb kan jo ramme alle i Kabul, det er ikke rettet specifikt mod dig. Mener du, at Europa så skal give asyl til alle, der bor i Kabul?

»Vil de europæiske lande da vente på, at vi alle sammen bliver dræbt en efter en? Kan jeg også lige så godt blive dræbt, fordi andre gør? Man bør ikke bare vente på, at den dag kommer, hvor vi også bliver ramt«, svarer Najib.

Han mener i øvrigt, at der faktisk er en specifik trussel mod hans familie. For det første er der blodfejden. For det andet er familien hazaraer, en shiamuslimsk minoritet, som Islamisk Stat i Afghanistan målrettet har angrebet flere gange. IS tog ansvaret for det angreb på en shiamuslimsk moské, som familien nær var blevet ofre for.

De kan sende mig retur 100 gange

Atiqullah Akbari blev udstvist fra Tyskland i begyndelsen af året. Præcis to uger efter blev han ramt af stumper fra eksplosionen, da en selvmordsbomber angreb foran højestretet i Kabul og dræbte mindst 20 personer. Sårene i Atiqullahs ansigt er helede nu, men hovedpinen kommer og går stadig. Den 23-årige mand kendte ingen i Kabul, da han en kold morgen trådte ud af lufthavnen i blå jeans og pletfrie kondisko.

»Jeg kan ikke blive her. Aldrig. Jeg har ingen familie her«, sagde Atiqullah, som kom til Tyskland i 2015. Hans familie er i Tyrkiet.

Et par dage senere sidder han på en seng ved vinduet i det værelse, myndighederne har stillet til rådighed i 14 dage. Som så ofte er der strømafbrydelse, og det eneste lys kommer fra solen, der næsten er gået ned bag bjergene.

»Jeg tager tilbage. Om de så sender mig retur hundrede gange, tager jeg tilbage til Tyskland. Der kan jeg skabe en fremtid«, siger Atiqullah. Han fortæller om, hvordan han lærte tysk og var i praktik i ældreplejen.

Afghanistan Migrants Advice & Support Organization, der rådgiver de hjemsendte afghanere, skønner, at op mod 70 procent af de afghanere, der har været i kontakt med organisationen, nu er ude af landet igen. Ofte er det dem, som ikke har familie i Kabul, eller som kommer fra et område i landet, hvor det er for farligt at tage til.

Og på trods af, at han lige har fået afslag, er også Atiqullah sikker på, at han vil kunne få asyl, hvis han bare får lov til at forklare sin situation for de tyske myndigheder igen. Atiqullah, som kommer fra Herat, fortæller, at folk i byen begyndte at anklage ham og hans far for at være missionærer og ikke-muslimer, fordi de arbejdede for en udenlandsk organisation. Truslerne fortsatte, selv om han holdt op med arbejdet, og til sidst blev han nødt til at forlade Afghanistan, fortæller Atiqullah.

»Når jeg går på gaden føler jeg, at nogen følger efter mig, for jeg har haft det problem før. Jeg er bange for, at de skal finde og overfalde mig«, siger Atiqullah.

Den Internationale Migrationsorganisation, IOM, giver hjælp til deporterede afghanere, som starter forretning eller begynder på en uddannelse. Men Atiqullah ser begge dele som umulige projekter. At tage en uddannelse kræver for mange penge, siger han, og arbejdsløsheden i landet er desuden på 40 procent.

»Folk, der har læst på universitetet, arbejder på gaden eller har slet ikke et job. Her er jeg et nul. Hvordan skal jeg kunne få en uddannelse, hvis jeg bliver her?«, siger Atiqullah.

»Jeg har ingen fremtid i Afghanistan«. Den elektriske radiator er kold, og det er blevet mørkt på det værelse, Atiqullah Akbari deler med to andre udstviste.

»Jeg ligger vågen til klokken to-tre om natten og tænker. Jeg tænker og tænker, men jeg kan ikke komme i tanke om noget positivt her. Det er umuligt.«

indland@pol.dk

Afghanistan: Et af de farligste og mest voldelige lande i verden

Ifølge FN blev 11.418 civile dræbt eller såret i Afghanistan sidste år på grund af konflikt. 923 dræbte var børn.

NANNA MUUS STEFFENSEN, KABUL

■ **546 afghanere blev deporteret** fra EU-lande til Afghanistan sidste år, oplyser det afghanske Ministerium for Flygtninge og Genbosættelse til Politiken. 6.864 personer vendte frivilligt tilbage til Afghanistan ifølge Den Internationale Migrationsorganisation, IOM.

■ **Rekordmange civile blev ofre** for konflikt i Afghanistan i 2016, ligesom rekordmange blev internt fordrevet. 11.418 civile blev dræbt eller såret ifølge den årlige rapport fra FN's særlige mission i Afghanistan, Unama. Det er det højeste antal civile ofre, siden FN begyndte at lave opgørelserne i 2009. 923 børn blev dræbt og 2.589 såret ved konflikt i 2016.

■ **Kampe mellem sikkerhedsstyrker** og væbnede grupper som Taliban er årsag til de

fleste civile ofre, efterfulgt af vejsidebomber og selvmordsangreb. 835.000 mennesker er p.t. internt fordrevne i Afghanistan.

■ **I 33 ud af landets 34 regioner** er kampene mellem sikkerhedsstyrker og væbnede grupper som Taliban taget til, fremgår det af 2017-rapporten fra Unocha, FN's humanitære koordinationskontor, som konkluderer i rapporten: »Afghanistan er fortsat et af de farligste og mest voldelige,

konfliktplagede lande i verden.«

■ **I efteråret indgik EU** og den afghanske regering den omdiskuterede aftale Joint Way Forward om udvisninger til Afghanistan. Aftalen blev gennemført kort inden en stor donorkonference, hvor det internationale samfunds økonomiske støtte til Afghanistan i de kommende år blev fastlagt. Udsigten til donorkonferencen menes derfor at have lagt pres på afghanerne for at sige ja til udvisningsaftalen.

I Joint Way Forward-aftalen hedder det, at EU og de afghanske myndigheder skal samarbejde om at skabe en »bæredygtig reintegration« af deporterede afghanere. I praksis er myndighedernes modtagelse begrænset. Den Internationale Migrationsorganisation (IOM) tilbyder økonomisk støtte til udstviste til at starte forretning, begynde uddannelse og til at rejse fra Kabul til de afviste asylansøgere hjembyer andre steder i landet.

indland@pol.dk